

***Уживання великої
літери у власних назвах***

ІМЕННИКИ

назви істот відповідають на питання хто? (людина, школяр, заєць, бабуся)

назви неістот відповідають на питання що? (дерево, стілець, телефон)

загальні назви стосуються багатьох однакових предметів: місто, дитина, гора, дівчинка, підручник

власні назви стосуються окремих предметів, щоб відрізнити їх від інших предметів: Київ, Максим, Говерла, Дніпро

До власних назв належать:

1. імена, імена по батькові, прізвища, псевдоніми;
2. клички тварин;
3. імена персонажів казок, байок, легенд;
4. географічні та астрономічні назви;
5. назви релігійних понять, церковних книг;
6. назви установ, організацій;
7. назви пам'яток історії, храмів, замків;
8. назви історичних подій, свят;
9. назви вулиць, площ, бульварів, парків;
10. назви механізмів, літаків, кораблів, магазинів і виробів;
11. назви газет, журналів, художніх та музичних творів.

З великої літери пишуться власні назви

Індивідуальні імена людей, по батькові, псевдоніми, клички тварин

Леся Українка, безсмертний Кобзар, собака Сірко (але імена та прізвища людей, що стали загальними назвами, — з малої: донжуан, галіфе, дизель, рентген)

Прізвища людей, які вживаються в загальному значенні, але не стали загальними назвами, пишуться з великої літери

Гей, нові Колумби й Магеллани, напнемо вітрила наших мрій (але імена та прізвища, вжиті зневажливо, — з малої: гітлери, квіслінги)

Утворені від власних особових назв присвійні прикметники, а також прикметники із суфіксом **-ськ-**, якщо вони мають значення «імені когось», «пам'яті когось»

Грінченків словник, Франкові поезії, Шевченківські дні, Нобелівська премія (але франківські сонети, шевченківська символіка); (з малої літери пишуться прикметники, що входять до фразеологізмів і наукових термінів: ахллесова п'ята, бертолетова сіль)

Назви божеств, міфологічних істот, релігійних свят і постів

Святий Дух, Матір Божя, Аллах, Перун, Благовіщення, Великий піст (але родові назви міфологічних істот — з малої літери: демон, лісовик, фея)

Назви дійових осіб у байках, казках, драматичних творах	<i>Бджола, Шершень, Мавка, Баба Яга (але не як дійові особи, а як загальні назви — з малої: баба-яга)</i>
Назви найвищих державних установ і міжнародних організацій	<i>Верховна Рада України, Європейський Союз</i>
Назви держав та автономних одиниць	<i>Республіка Польща, Автономна Республіка Крим</i>

<p>Назви сторін світу, якщо маємо на увазі краї чи народи</p>	<p><i>Західна Україна, народи Сходу</i></p>
<p>Астрономічні, географічні назви, назви вулиць, площ, майданів, парків, каналів, архітектурних пам'яток, храмів тощо</p>	<p><i>сузір'я Велика Ведмедиця, комета Галлея, місто Алчевськ, Стрийський парк, Андріївський узвіз, Софійський собор (якщо у власних назвах означувані слова брід, вал, міст, шлях, яр тощо не сприймаються як родові поняття, то вони пишуться з великої літери: Кам'яний Брід (район міста), Булонський Ліс (парк), Ярославів Вал (вулиця)</i></p>

<p>У назвах найвищих державних посад України та міжнародних посад</p>	<p><i>Генеральний прокурор України, Генеральний секретар ООН (назви посад, звань, учених ступенів, титулів, рангів, чинів тощо — з малої літери: ректор, академік, генерал-лейтенант, барон)</i></p>
<p>У назвах державних, громадських організацій, партій України й інших держав</p>	<p><i>Збройні сили України, Верховний суд США</i></p>
<p>У назвах міністерств і їхніх головних управлінь</p>	<p><i>Міністерство транспорту і зв'язку України</i></p>

У назвах установ місцевого значення	<i>Вінницька обласна державна адміністрація</i>
У власних назвах навчальних закладів, науково- дослідних установ, театрів, музеїв, підприємств	<i>Київський національний університет внутрішніх справ, Будинок актора, Інститут української мови</i>
У назвах знаменних подій, свят, епох тощо	<i>День учителя, Новий рік (але День Незалежності України, Свято Перемоги)</i>

З великої літери та в лапках пишуться

Назви художніх творів, наукових праць, газет, журналів, історичних пам'яток	<i>поема «Мойсей», журнал «Український тиждень» «Руська правда» (з великої літери, але без лапок — назви релігійних книг: Біблія, Тора, Коран)</i>
назви аеропортів, станцій, санаторіїв, готелів, кав'ярень тощо	<i>аеропорт «Бориспіль», станція метро «Ботанічний сад» (але Київський вокзал, станція Шепетівка)</i>
назви літаків, автомобілів та інших машин, фірмові та сортові назви	<i>цукерки «Київ вечірній», літак «Руслан»</i>
назви орденів, відзнак	<i>медаль «За відвагу» (але орден князя Ярослава Мудрого, орден Держави)</i>

1. Розкрийте дужки:

- Земле (ш)евченкова, (з)емле (ф)ранкова, ниво, засіяна щастям- добром, вічна твоя соловейкова мова, вічна розмова (д)ністра із (д)ніпром.
- Народжує (а)нтеїв земля.
- Нескінченний (ч)умацький (ш)лях простягався у вічність двома велетенськими кривими коліями.
- Цвіли над шляхом (п)етрові батоги.
- Розливався (д)ніпро, дочекавшись приходу весни, і в турбінах вода клекотіла, як (с)іч (з)апорізька.
- Віджив той голос, наче (г)рецькі хори. Вмирав актор, (ш)експірівський Король.

**Відновіть усі назви та правильно їх запишіть.
Позначте орфограми.**

Школа, тролейбусна зупинка площа свободи,
міський залізничний вокзал, станція київ,
київський залізничний вокзал, станція метро
вокзальна, станція метро либідська,
центральний автовокзал, міжнародний
аеропорт бориспіль, аеропорт париж-орлі,
місто париж, ейфелева вежа, собор паризької
богоматері, тріумфальна арка, набережна ріки
сени, палац-музей лувр, вулиця єлисейські
поля, готель дю комерс.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. У якому рядку допущено помилку (орфограма «Велика літера»)?

- А. Дід Мороз, Іванків зошит, місто Біла Церква, Харківський Національний університет.
- Б. Червона Шапочка, Першотравневий парк, вулиця Ярославів Вал, народний депутат.
- В. Міністерство фінансів України, Канівське водосховище, скіфи, Народний рух України.
- Г. Обласне управління освіти, Ярослав Мудрий, Коран, франківські рукописи.

2. У якому рядку необхідно у всіх словах обрати велику літеру?

- А. (с,С)енбернар, (ч,Ч)умацький (ш,Ш)лях, (д,Д)амоклів меч, (с,С)осяуринський стиль.
- Б. (з,З)акарпаття, (н,Н)обелівська (п,П)ремія, (н,Н)ародний (а,А)ртист України, (є,Є)вангеліє.
- В. «(л,Л)ітопис (с,С)амовидця», (р,Р)еспубліка (б,Б)олгарія, (о,О)рфей, (в,В)севишній.
- Г. (т,Т)ургенєвські герої, (а,А)кадемія (н,Н)аук (у,У)країни, (л,Л)елека, (а,А)сканія-(н,Н)ова.

3. У якому рядку необхідно у всіх словах обрати велику літеру?

- А. (с,С)узир'я (ч,Ч)умацький (ш,Ш)лях, (д,Д)екан, (с,С)офійський (с,С)обор, (с,С)вятий (д,Д)ух.
- Б. (з,З)ахідна (є,Є)вропа, (п,П)етрові батоги, (н,Н)ародний (д,Д)епутат України, (є,Є)вангеліє.
- В. «(л,Л)ітопис (с,С)амовидця», (б,Б)ультер'єр, (о,О)перний (т,Т)еатр, (в,В)олосожар.
- Г. (т,Т)ичинині поезії, (п,П)резидент (у,У)країни, (м,М)алайський архіпелаг.

4. Мовним нормам відповідає написання слова

А Франківська рима;	Б Шевченківські вірші;
В Езопова мова;	Г Нобелівська премія;
Д Ахіллесова п'ята.	

5. У якому рядку допущено помилку (орфограма «Велика літера»)?

- А. Європейська площа, Збройні сили України, Бабин Яр.
- Б. День незалежності України, Михайлівський собор, Західний Буг, лауреат Нобелівської премії.
- В. Золоті ворота, Черкаська обласна державна адміністрація, ректор.
- Г. Всесвітня Рада Миру, муза, шевченківський стиль, Андріївський узвіз

6. Мовним нормам не відповідає написання слова

- А Туманність Андромеди;
- Б Чумацький Шлях (сузір'я);
- В Північнокримський канал;
- Г країни Близького Сходу;
- Д Південно-Африканська Республіка.

7. Укажіть рядок, в якому написання не відповідає мовним нормам

- А Канівське водосховище, Південно-Західна залізниця;
- Б Будинок учителя, Десятинна церква;
- В Музей Українського Мистецтва, Києво-Печерська;
- Г Львівський літературно-меморіальний музей Івана Франка, товариство «Громада».

8. Усі слова написані правильно

- А Кримський півострів, населення Криму, Кримські гори, Кримське надвечір'я;
- Б Князівство Монако, Республіка Білорусь, вулиця Ярославів вал, картина «Дев'ятий вал»;
- В Конституція України, Президент України, міністр освіти, перша світова війна;
- Г епоха Відродження, Нобелівська премія, езопова мова, шевченківський стиль.

9. Назвіть рядок, у якому всі слова пишуться з великої літери

- А** (г,Г)олова (в,В)ерховної (р,Р)ади;
- Б** (п,П)резидент (с,С)получених (ш,Ш)татів (а,А)мерики;
- В** (в,В)елика (в,В)едмедиця, (р,Р)ічка (с,С)тир;
- Г** (к,К)арпатські (г,Г)ори, (в,В)олино-(п,П)одільська (в,В)исочина;
- Д** (м,М)ихайло (с,С)тарицький, (п,П)івденний (б,Б)ерег (к,К)риму.

10. Назвіть рядок, у якому перше слово пишеться з великої літери

- А** (б,Б)удинок учителя, (г,Г)генеральний прокурор України;
- Б** (с,С)ереднє (п,П)олісся, (к,К)урорти (п,П)івдня;
- В** (к,К)анівське (в,В)одосховище, (б,Б)іла (ц,Ц)церква;
- Г** (п,П)правобережна Україна, (с,С)офіївський (с,С)обор.

11. Знайдіть рядок, в якому слова походять з власних назв, але пишуться з малої літери

- А** (м,М)еценат, (с,С)ірко;
- Б** (ч,Ч)чумацький (ш,Ш)лях, (о,О)м;
- В** (м,М)маузер, (б,Б)браунінг;
- Г** (р,Р)усалка, (ю,Ю)пітер.